CONCEPT

Verslag van de commissievergadering van de gemeente Wijchen gehouden op 15 januari 2026 om 19.30 uur in het Kasteel te Wijchen

Voorzitter	Dhr. R.L.A. Albersnagel
CDA	Dhr. H.J.G. Bijmans Mevr. M.P. Joosse-de Visser
D66 Wijchen	Mevr. C.A.M. Beeke Dhr. G. Reichgelt
GroenLinks	Mevr. I. Goudriaan Mevr. M.G.A. van de Rakt
Kernachtig Wijchen	Mevr. J.M. Driessen-Slingerland Mevr. H.J. Janssen
PvdA Wijchen	Dhr. T.T.M. Burgers (fractievoorzitter)
VVD	Mevr. A.C.M. Peters-Vroom (fractievoorzitter) Dhr. L.E. Schipper
Hart voor Wijchen (Voorheen: Wijchen Lokaal)	Dhr. P.M. van 't Schip
Commissiegriffier	Dhr. T.F.G.J.M. Tielen
Burgemeester	Mevr. R. Helmer-Englebert
Wethouder	Mevr. A.M. van Dam
Verslaglegging	Dhr. J. Smulders (Emma Handson B.V.)
Insprekers	-
Publiek	5

1. Opening

De voorzitter, de heer Albersnagel, heet alle aanwezigen welkom en opent de vergadering. Tijdens deze commissievergaderingen wisselen politieke partijen hun ideeën, gedachten en visies uit over de geagendeerde onderwerpen. Wanneer een fractie een afwijkend voorstel heeft ten opzichte van het voorstel van het college, probeert men medestanders te vinden bij andere fracties. De voorzitter benadrukt dat commissieleden voorafgaand aan de vergadering technische vragen hebben kunnen stellen aan betrokken ambtenaren. Deze vergadering biedt commissieleden de mogelijkheid politieke vragen te stellen aan elkaar en aan het college.
De voorzitter licht de spreektijden toe: 3 minuten per fractie voor het vragenhalfuur, 6 minuten per fractie voor bespreekstukken en 12 minuten voor het college, exclusief het vragenhalfuur.

2. Mededelingen

De voorzitter meldt dat de fractieleden van Wijchen Lokaal bij de voorzitter van de gemeenteraad hebben aangegeven per 3 januari 2026 verder te gaan onder de naam 'Hart voor Wijchen'. Er zijn geen andere mededelingen.

3. Vaststellen agenda

De voorzitter vraagt of de raadscommissie kan instemmen met de voorgestelde agenda. Er zijn geen bezwaren en de agenda wordt unaniem vastgesteld.

4. Vragenhalfuur

Er zijn geen vragen voor het vragenhalfuur.

5. Mededelingen en vragen over verbonden partijen

Er zijn geen mededelingen of vragen over verbonden partijen.

6. Bespreekstukken

6.1 317756 Informatienota Uitvoerings- Handhavingsstrategie VTH 2026-2030 gemeente Wijchen

De voorzitter introduceert de informatienota over de UHS[1] VTH[2] 2026-2030 voor de gemeente Wijchen. Op 17 december 2024 stelde de gemeenteraad beleidskaders vast waarbinnen het college VTH-beleid kon maken. Via deze informatienota informeert het college de gemeenteraad over de UHS 2026-2030 en wordt de gemeenteraad gevraagd eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Indien een fractie wensen en bedenkingen op deze informatienota kenbaar wenst te maken, kan dat tijdens de raadsvergadering via een motie op deze informatienota. Tijdens de commissievergadering hebben de fracties de gelegenheid aan te geven of zij een motie wensen in te dienen. Voorafgaand aan de raadsvergadering van 29 januari 2026 waarin de UHS 2026-2030 wordt behandeld, kunnen de fracties met elkaar in gesprek treden om te bekijken welke wensen en bedenkingen spelen bij de andere fracties.
De bespreking verloopt in 2 termijnen. In de eerste termijn geven de woordvoerders hun mening en stellen zij vragen aan het college. In de tweede termijn debatteren de commissieleden met elkaar en kunnen interrupties plaatsvinden.

Eerste termijn

Mevrouw Janssen (Kernachtig Wijchen) bedankt het college voor de duidelijk leesbare informatienota. Zij geeft aan dat een papieren, juridische werkelijkheid, maar ook een onvoorspelbare, dagelijkse werkelijkheid van grote invloed zijn op de uitvoering van de UHS. Ook landelijke ontwikkelingen zijn van invloed op de uitvoering van de UHS, zoals een terugtrekkende politie en de Randstedelijke problematiek, die zich ook naar de gemeente Wijchen gaat verplaatsen. Daarnaast brengen onderwerpen zoals bijvoorbeeld de huisvesting van de internationale werknemers extra handhavingsbeleid met zich mee.
De Kernachtig Wijchen-fractie kan zich vinden in de doelen van de UHS en is van mening dat deze doelen begrijpelijk zijn verwoord. Voor het uitvoeren van de strategie heeft de gemeente Wijchen echter nog een weg te gaan, zoals het college ook zelf in de UHS heeft beschreven. Hoewel de gemeente Wijchen de weg richting uitvoering van de UHS heeft ingezet, is de vraag of al is gestart met de risicoanalyse en de gebiedsanalyse, of dat hiermee in 2026 wordt gestart. Deze analyses hebben prioriteit voor de Kernachtig Wijchen-fractie en de gemeente heeft hiervoor reeds een budget vrijgemaakt. De vraag van de Kernachtig Wijchen-fractie is dan ook hoe de planning voor de risicoanalyse en de gebiedsanalyse voor 2026 eruitziet.
Daarnaast beschrijft het college in de UHS dat de gemeente Wijchen ervoor gaat zorgen dat de basis op orde is. De Kernachtig Wijchen-fractie is van mening dat eerst moet worden gekeken of deze basis op orde is, alvorens de UHS kan worden uitgevoerd.
Naast bovenstaande bedenkingen heeft de Kernachtig Wijchen-fractie ook een aantal wensen, waaronder een verscherping van de aanpak rondom afvalproblematiek en fatbikes. Indien hiervoor juridische grondslag is, wenst de Kernachtig Wijchen-fractie hierop direct te handhaven. Daarnaast wil de Kernachtig Wijchen-fractie dat de vergunningen op orde zijn, wat wil zeggen dat de vergunningen tijdig worden ingetrokken en uitgegeven en geen sprake is van achterstanden. Ook wenst de Kernachtig Wijchen-fractie de bereikbaar- en beschikbaarheid van VTH beter te borgen. Hiervoor is een goed systeem en robuust team nodig, dat zich snel kan aanpassen aan veranderingen en stabiel blijft functioneren in een dynamische en vaak hectische omgeving. Ter afronding geeft mevrouw Janssen aan dat Wijchen een relatief veilige gemeente is dat haar fractie dit graag zo wil houden, waarvoor nog veel werk nodig is. Kernachtig Wijchen overweegt een motie met wensen en bedenkingen.

---

[1] Uitvoerings- Handhavingsstrategie
[2] Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

De heer Schipper (VVD) spreekt zijn verbazing uit over het feit dat hij in de UHS niets terugleest over datagedreven werken en datagedreven priorisering. Veiligheid is immers een van de belangrijkste prioriteiten, maar brengt in verband met een capaciteitstekort uitdagingen met zich mee. Zijn is van mening dat voldoende capaciteit de basis vormt voor het kunnen bepalen van een strategie, een punt dat ook naar voren kwam in het Rekenkamerrapport van de rekenkamer over de boa's[3]. De vraag is over welke dashboards met realtime informatie de gemeente Wijchen, het college en de handhavers beschikken voor datagedreven sturing. De VVD-fractie is van mening dat data essentieel is om efficiënt te kunnen werken, zeker omdat sprake is van topdrukte onder handhavers. De VVD-fractie vraagt dan ook of de basis, zoals deze er nu ligt, op orde is.

De heer Van 't Schip (Hart voor Wijchen) geeft aan dat zijn fractie zich kan vinden in hetgeen dat tijdens deze eerste termijn over de UHS is gezegd en graag met de Kernachtig Wijchen-fractie wil meedenken. Hij signaleert dat de uitvoering en het vervolg van de UHS, waaronder de halfjaarlijkse monitoring en de jaarlijkse rapportages, zonder beschikbare data niet kan plaatsvinden. Daarnaast is de heer Van 't Schip van mening dat in de UHS relatief weinig aandacht wordt geschonken aan de inwoners en de ondernemers, die een belangrijk onderdeel van het totaal vormen.

De heer Bijmans (CDA) merkt op dat vanaf 1 januari 2024 in de Omgevingswet is opgenomen dat het vaststellen van VTH-beleid is verplicht en risico-gestuurd en planmatig moet worden uitgevoerd. Omdat de gemeente Wijchen hier nog niet aan voldoet, vindt zijn fractie het goed dat het college een start met het VTH-beleid heeft gemaakt. De CDA-fractie is van mening dat het goed is niet alleen te reageren op meldingen (het zogenaamde 'piepsysteem'), maar ook preventief en gecontroleerd beleid uit te voeren. Om het VTH-beleid voor de inwoners concreter te maken, is eind 2025 een motie van het CDA aangenomen voor het vervangen van risico-gestuurd werken door 'risico en impact', 'overlast' en 'afspraak is afspraak'. De CDA-fractie constateert echter dat het college wederom een risicoanalyse wil uitvoeren, beleid formuleert en een budget vrijmaakt. Conform de procesmatige planning vraagt de gemeente Wijchen eerst goedkeuring op het VTH-beleid, waarna in 2026 een risicoanalyse wordt uitgevoerd en de uitvoering van het VTH-beleid in 2027 plaatsvindt. De CDA-fractie vindt de informatienota zeer abstract en vraagt of het proces kan worden versneld. De meeste vragen aan de CDA-fractie worden gesteld over bouwplannen en overlast en inwoners willen graag dat de gemeente hierop handhaaft. De CDA-fractie is van mening dat handhaving op overlast op dit moment al kan worden uitgevoerd. In de informatienota UHS VTH wordt volgens de CDA-fractie alleen gesproken over bouwen, ruimtelijke ordening, inritten, kappen en slopen (de zogenaamde BRIKS-taken), maar de fractie neemt aan dat VTH-beleid over overlast en parkeren hier ook onder vallen, daar dit belangrijke aandachtspunten voor de inwoners vormen. De CDA-fractie is van mening dat de gemeente hierop kan handhaven wil dat wordt gehandhaafd op hardrijdende fatbikes en blauwe zones in het centrum. Daarnaast vindt de CDA-fractie de communicatie richting de inwoners van groot belang en vraagt de gemeente de inwoners dan ook mee te nemen in de stappen die de gemeente zet op het gebied van VTH. De CDA-fractie wil graag ook de BuitenBeter-app inzetten voor toezicht en handhaving. VTH zijn zaken die de inwoners van de gemeente Wijchen erg belangrijk vinden en de CDA-fractie stelt voor het VTH-beleid snel en concreet uit te werken en uit te voeren. Dit verwachten de inwoners van de gemeente.

De heer Reichgelt (D66) geeft aan dat zijn fractie de UHS niet alleen beschouwt als een technisch document. De D66-fractie is van mening dat de UHS ook een verhaal is over vertrouwen en de manier waarop de gemeente zichtbaar, rechtvaardig en benaderbaar is voor de inwoners. De heer Reichgelt complimenteert de gemeente voor het document. Zijn fractie ziet hierin terug dat de dienstverlening serieus wordt genomen, waarvan uitvoering van de D66-motie 'Bellen bij negatieve beschikking' een voorbeeld is. De heer Reichgelt geeft aan dat een telefoontje vooraf onbegrip voorkomt, de afstand tot de overheid verkleint en tijd en

[3] Buitengewone Opsporingsambtenaren

bezwaarprocedures bespaart, wat aantoont dat menselijkheid en handhaving prima hand in hand kunnen gaan. Tegelijkertijd uit de D66-fractie ook zorgen. Op pagina 13 van de UHS leest de fractie dat de gemeente het toezicht op de regels uit het Omgevingsplan reactief heeft ingericht en pas na meerdere klachten of een handhavingsverzoek in actie komt. Hoewel de D66-fractie begrip heeft voor de realiteit rondom capaciteit, roept dit binnen de fractie vragen op. In december 2024 heeft de fractie hiervoor ook aandacht gevraagd. De vraag is of met deze reactieve werkwijze de levenskwaliteit van de inwoners voldoende wordt beschermd en of de drempel voor de handhaving hiermee niet te groot wordt. Niet alle inwoners dienen gemakkelijk een klacht in en niet alle overlast wordt direct als collectief ervaren. Daarnaast spreekt de D66-fractie expliciet steun uit en complimenteert het college voor het actief intrekken van oude, ongebruikte omgevingsvergunningen. Omdat inwoners bezwaar tegen deze ongebruikte omgevingsvergunningen kunnen maken, is de D66-fractie van mening dat hiermee de zorgvuldigheid wordt geborgd. De D66-fractie staat positief tegenover de UHS, maar vraagt het college nadrukkelijk bij de verdere uitwerking scherp te blijven op toegankelijkheid, zichtbaarheid en preventie. Volgens de D66-fractie is handhaving geen sluitpost, maar een fundament voor vertrouwen.

Mevrouw Van de Rakt (GroenLinks) complimenteert en bedankt het college voor de duidelijk leesbare informatienota. Zij spreekt haar zorgen uit over de mate waarin de gemeente in de UHS prioriteit geeft aan de thema's natuur en milieu. Haar fractie is van mening dat de informatienota terecht beschrijft dat de gemeente minder op losse meldingen moet reageren en meer moeten sturen op het hoofddoel van de Omgevingswet: zorgen voor een veilige, gezonde leefomgeving en een goede kwaliteit van de leefomgeving. De GroenLinks-fractie is echter van mening dat de leefomgeving momenteel niet altijd gezond en van goede kwaliteit is. De gezondheidsschade en -kosten lopen op en de natuur staat onder druk. De GroenLinks-fractie constateert dat de focus van de UHS blijft liggen op gezondheid en (brand)veiligheid, maar vindt natuur en milieu ook belangrijke thema's die bovendien samenhangen met gezondheid. Daarom ziet de GroenLinks-fractie dat natuur en milieu in de informatienota meer aandacht krijgen. Daarnaast constateert de GroenLinks-fractie dat de gemeente voor 2026 niet beschikt over een uitvoeringsplan voor de UHS, terwijl de fractie gewend is jaarlijks over een uitvoeringsplan te beschikken. De vraag is dan ook op welke manier de gemeente de sturing en de verantwoording van de UHS borgt zonder een uitvoeringsplan en of een bondiger, tussentijds uitvoeringsplan hiervoor oplossing kan bieden. Mevrouw Van de Rakt geeft ook aan dat haar fractie de ambitie van de UHS wat teleurstellend vindt. De GroenLinks-fractie vraagt zich af of de gemeente Wijchen geen ambities heeft bovenop het wettelijke minimum.

De vergadering wordt kort geschorst, zodat het college de antwoorden op de gestelde vragen kan voorbereiden.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft burgemeester Helmer-Englebert het woord.

De burgemeester, mevrouw Helmer-Englebert, reageert op de gemaakte complimenten op de duidelijke leesbaarheid van de informatienota over de UHS. Zij geeft de complimenten door aan de opsteller van het stuk en geeft aan dat het opstellen van de UHS een intensief proces is geweest. Burgemeester Helmer-Englebert licht toe dat het een bewuste keuze van het college is geweest voort te borduren op het bestaande VTH-beleid, waarbij gezondheid, brandveiligheid en de Omgevingswet de basis vormen. Door middel van het uitvoeren van een risicoanalyse, wil de gemeente zicht krijgen op de focus- en sturingsgebieden. Burgemeester Helmer-Englebert benadrukt dat deze aanpak niet wil zeggen dat de gemeente geen oog heeft voor de meldingen en de zorgen die leven onder de inwoners. De gemeente wil door middel van de risicoanalyse ook zicht krijgen op zaken die niet worden gemeld, maar wel spelen onder de inwoners. Omdat de gemeente niet beschikt over voldoende capaciteit voor het behandelen van alle klachten, beoordeelt de gemeente kritisch de inhoud van de klachten. Burgemeester Helmer-Englebert benadrukt dat een risicoanalyse nodig is. In week 4 en 5 van 2026 voert de gemeente gesprekken met een aantal bureaus die de risicoanalyse kunnen uitvoeren. Het college wil de

risicoanalyse graag voorafgaand aan de begroting van 2026 afronden. Een eventuele investering voor het waarmaken van de VTH-ambities, kan dan in de begroting van 2026 worden meegenomen. De gemeente komt in december 2026 terug op de resultaten van de risicoanalyse. Daarnaast reageert Burgemeester Helmer-Englebert op de oproep van de CDA-fractie over het inzetten van de BuitenBeter-app voor toezicht en handhaving. Zij geeft aan dat de BuitenBeter-app hiervoor momenteel al kan worden ingezet. Op de vraag van de VVD-fractie over datagedreven werken en datagedreven sturing antwoordt burgemeester Helmer-Englebert dat de gemeente hiermee momenteel volop bezig is door middel van de monitoring van klantsignalen. Ook monitort de gemeente Wijchen per melding de tijd die de betreffende melding in beslag neemt. Daarnaast geeft Burgemeester Helmer-Englebert aan begrip te hebben voor de vraag over 'de basis op orde' van de Kernachtig Wijchen-fractie. De vraag is echter welke basis de Kernachtig Wijchen-fractie precies bedoelt. Mocht de gemeente een onderzoek naar 'de basis op orde'willen opstarten, is hiervoor mogelijk een budget nodig. Burgemeester Helmer-Englebert sluit zich aan bij de opmerking van de CDA-fractie over de abstractie van het UHS-document. Zij licht toe dat deze abstractie wordt veroorzaakt omdat het document momenteel nog volop in ontwikkeling is. Daarnaast geeft zij aan de opmerking van de D66-fractie ten aanzien van scherp blijven op toegankelijkheid, zichtbaarheid en preventie goed te vinden. Over de vraag van de GroenLinks-fractie over ambitie licht burgemeester Helmer-Englebert toe dat de gemeente blij is met de gezette stappen, maar eerst de wettelijke ambities wil waarmaken alvorens gekeken kan worden naar welke ambities de gemeente bovenop het wettelijke minimum heeft. Richting de Hart voor Wijchen-fractie bevestigt burgemeester Helmer-Englebert dat in de UHS inderdaad wat minder aandacht is besteed aan de inwoners en de ondernemers, maar dat dit niet wil zeggen dat zij niet betrokken zijn. De ondernemers en de inwoners vormen geen formele ketenpartner van de gemeente Wijchen.
De prioriteitstelling op het gebied van handhaving is de verantwoording van het college en het bestuur.

Tweede termijn
Mevrouw Janssen (Kernachtig Wijchen) -geeft aan blij te zijn met de gezette stappen rondom de UHS en de strategie volledig te onderschrijven, maar 'de basis op orde' blijft een aandachtspunt voor haar fractie. De Kernachtig Wijchen-fractie heeft bedenkingen bij de haalbaarheid van het op orde brengen van de basis. De heer Burgers (PvdA) vraagt of de Kernachtig Wijchen-fractie de opmerking over de Randstedelijke problematiek, die zich ook naar de gemeente Wijchen gaat verplaatsen, kan verduidelijken en waarop de gemeente moet voorsorteren voor wat betreft de handhaving. Mevrouw Janssen antwoordt dat de media voortdurend bericht over criminaliteit en ondermijning van de handhaving in de Randstad en dat dit een algemeen bekend beeld vormt. Zij licht toe dat in de Randstad veel gehandhaafd wordt, dat ondermijning van de handhaving ook voorkomt in de regio van de gemeente Wijchen en dat de Randstedelijke criminaliteit zich uitbreidt door Nederland. Mevrouw Janssen vervolgt het punt over het op orde brengen van de basis. Zij geeft aan dat voor (de uitvoering van) een goed systeem ook een robuust team nodig is. De vraag is of de gemeenteraad, ondanks de uitdagingen op het gebied van capaciteit, keuzes durft te maken ten behoeve van het optimaal bereiken van de VTH-ambities. Wanneer de gemeente onvoldoende beeld heeft bij de basis, lijkt het de Kernachtig Wijchen-fractie goed een start te maken met het in kaart brengen daarvan. Mevrouw Janssen benadrukt dat de Kernachtig Wijchen-fractie met de voorgenomen motie het proces niet wil vertragen. Zij roept de PvdA-fractie op mee te denken over de motie wensen en bedenkingen en is van mening dat de motie een goede tool kan zijn voor het versterken van het VTH-proces. De heer Burgers vraagt of hij uit de woorden van mevrouw Janssen kan opmaken dat de haar fractie wil investeren in meer handhavers en strenger toezicht op de regelgeving. Mevrouw Janssen antwoordt dat dit niet het geval is. Zij licht toe dat ook kan worden geïnvesteerd in kennisvergroting en dat niet per definitie hoeft te worden geïnvesteerd in een groter aantal handhavers op straat. Onder meer vanwege de uitdagingen op het gebied van capaciteit benadrukt mevrouw Janssen dat de huidige basis inzichtelijk moet worden gemaakt, zodat de gemeente in beeld krijgt welke middelen richting de toekomst nodig zijn.

De heer Reichgelt (D66) vraagt naar de inhoud van de beoogde motie van de Kernachtig Wijchen-fractie. Mevrouw Janssen licht toe dat de Kernachtig Wijchen-fractie pleit voor een goed en stabiel systeem, dat ook in een dynamische en hectische omgeving goed blijft functioneren. De Kernachtig Wijchen-fractie twijfelt of dit binnen de gemeente Wijchen het geval is en wenst dat hiernaar onderzoek wordt gedaan. De heer Van 't Schip (Hart voor Wijchen) vraagt of de Kernachtig Wijchen-fractie beschikt over informatie over het VTH-beleid van andere gemeentes in Nederland. Mevrouw Janssen licht toe dat iedere gemeente te maken heeft met eigen problematiek. Een aantal gemeentes heeft reeds risico- en gebiedsanalyses uitgevoerd en geïnvesteerd in VTH-beleid en daarbij zorggedragen voor een robuust team. Zij benadrukt dat dit keuzes zijn die de gemeente Wijchen gezamenlijk moet maken. De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van middelen en mevrouw Janssen benadrukt dat hier op tijd mee moet worden gestart, zodat uitvoering aan de ambities en het uitvoeringsplan kan worden gegeven.

De heer Schipper (VVD) geeft aan graag mee te gaan met de gemaakte punten van de Kernachtig Wijchen-fractie en dat zijn fractie graag meedenkt over de beoogde motie en de wensen en bedenkingen van de Kernachtig Wijchen-fractie. Teneinde een stevig vertrekpunt voor het VTH-beleid te kunnen bewerkstelligen, is de VVD-fractie van mening dat de basis op het hoogste niveau inzichtelijk moet worden gemaakt. Daarnaast wenst de VVD-fractie dat de gemeente focust op eenvoud en efficiëntie, zodat de uitdagingen rondom de capaciteit van de uitvoering (gedeeltelijk) kunnen worden opgevangen.

De heer Van 't Schip (Hart voor Wijchen) merkt op dat voor datagestuurd werken meldingen van de inwoners nodig zijn. Hij vangt in zijn omgeving echter signalen op dat inwoners, vanwege uitdagingen rondom de capaciteit, bepaalde incidenten vaak niet melden. Zijn fractie is van mening dat de gemeente hieraan in de communicatie richting de inwoners aandacht moet besteden om het melden van incidenten te bevorderen. Daarnaast geeft de heer Van 't Schip aan dat de Hart voor Wijchen-fractie nog steeds bereid is mee te denken met de beoogde motie van de Kernachtig Wijchen-fractie, maar hij is van mening dat hiervoor ter ondersteuning meer gegevens nodig zijn. Tot slot dankt de heer Van 't Schip het college voor alle informatie.

De heer Bijmans (CDA) geeft aan dat zijn fractie zich kan vinden in de beoogde motie van de Kernachtig Wijchen-fractie en hierin graag wil meedenken. Omdat de resultaten van de risicoanalyse in december 2026 bekend worden, is de CDA-fractie van mening dat een eventuele motie geen vertragingen in het proces tot gevolg heeft. De heer Bijmans wil graag dat in de UHS meer aandacht wordt besteed aan het eind 2024 door de CDA-fractie ingediende amendement, waarin de fractie tracht de afspraken rondom 'risico en impact', 'overlast' en 'afspraak is afspraak' na te komen. Daarnaast voorziet de CDA-fractie dat het thema ondermijning een van de belangrijkste VTH-thema's is en de heer Bijmans verwacht dat dit thema ook terugkomt in de risicoanalyse. Hij benadrukt dat het voor de bewoners ook van belang is dat de gemeente kleine, concrete zaken oppakt en is daarbij van mening dat hiervoor de structuur binnen de gemeente op orde is.

De heer Burgers (PvdA) geeft aan dat zijn fractie handhaving beschouwt als een sluitstuk 'wanneer het misgegaan is'. Hij licht toe dat de PvdA-fractie niet tegen handhaving is, maar van mening is dat preventie het uitgangspunt is. Volgens de PvdA-fractie moet de gemeente kritisch kijken naar hetgeen waarin de gemeente wil investeren. Wil de gemeente bijvoorbeeld investeren in grote thema's als de ODRN[4]? Of wil de gemeente wellicht investeren in kleinere thema's als handhaving op overvolle prullenbakken, fatbikes of de hondenbelasting?
De PvdA-fractie is van mening dat de gemeente prioriteiten moet stellen, zodat de investeringen winst voor de samenleving opleveren. Mevrouw Janssen (Kernachtig Wijchen) benadrukt dat handhaven alleen voor haar fractie niet het uitgangspunt is. Het op tijd verlenen en intrekken van vergunningen, toezicht en zichtbaarheid en bereikbaarheid voor de inwoners (bijvoorbeeld

[4] Omgevingsdienst Regio Nijmegen

ook na kantooruren) zijn voor de Kernachtig Wijchen-fractie van groot belang. De heer Burgers bedankt mevrouw Janssen voor haar toelichting en geeft aan zich te kunnen vinden in het door de Kernachtig Wijchen-fractie geschetste beeld. Desalniettemin benadrukt hij dat de gemeente reële doelen moet stellen als het gaat om handhavers, opsporingsambtenaren en politie. De heer Burgers spreekt de wens uit de UHS verder te concretiseren door fte's te koppelen aan de UHS, zodat de gemeente een totaaloverzicht van de strategie en de uitvoering heeft en aan de hand daarvan prioriteiten kan stellen. Mevrouw Janssen geeft aan dat de wens van de PvdA-fractie aansluit bij de vraag van de Kernachtig Wijchen-fractie over het op orde brengen van de basis. Zij constateert dat de gemeente momenteel beter inzichtelijk kan maken of de basis op orde is, maar hiervoor is onderzoek en mogelijk een budget nodig. Mevrouw Janssen vraagt of de heer Burgers bereid is hierover mee te denken. De heer Burgers is het eens met mevrouw Janssen en geeft aan in eerste instantie in de veronderstelling te zijn gebracht dat de Kernachtig Wijchen-fractie wilde investeren in handhaving op kleinere thema's als bijvoorbeeld fatbikes. Indien dit niet het geval is, denkt de PvdA-fractie graag mee met de motie van de Kernachtig Wijchen-fractie.

De heer Reichgelt (D66) geeft aan gerustgesteld te zijn door de toelichting van burgemeester Helmer-Englebert dat de gemeente ook aandacht heeft voor zaken die niet worden gemeld, maar wel spelen onder de inwoners. Daarnaast geeft de heer Reichgelt aan de motie van de Kernachtig Wijchen-fractie graag af te wachten. Zodra de precieze inhoud van de motie bekend is, bekijkt zijn fractie of zij in de motie kunnen meegaan. Hoewel de D66-fractie het enthousiasme van de VVD-fractie ten aanzien van datagedreven werken deelt, is de D66-fractie van mening dat de gemeente privacy niet uit het oog mag verliezen.
De heer Schipper (VVD) vraagt of de heer Reichgelt het met hem eens is dat privacy op het gebied van datagedreven werken anno 2026 gemeengoed is. De heer Reichgelt geeft aan in de praktijk voorbeelden te zien waarbij de privacy enigszins in het gedrang komt en is van mening dat het goed is aandacht voor privacy te blijven houden.

Mevrouw Van de Rakt (GroenLinks) geeft aan dat haar fractie graag meedenkt over de motie en de wensen en bedenkingen van de Kernachtig Wijchen-fractie. Daarnaast geeft zij aan het eens te zijn met het standpunt van de heer Burgers. De GroenLinks-fractie is over het algemeen ook voorstander van preventie boven handhaving, een thema dat volgens mevrouw Van de Rakt ook in de UHS naar voren komt. Wel is de GroenLinks-fractie van mening dat het onderwerp preventie verder kan worden uitgediept, omdat preventie met name kan bijdragen aan de bescherming van natuur en milieu. Tot slot geeft mevrouw Van de Rakt aan zich te kunnen vinden in het op orde brengen van de basis. Haar fractie vindt het goed dat de gemeente Wijchen hierin stappen zet en wellicht kan de motie Wensen en bedenkingen van de Kernachtig Wijchen-fractie hierbij helpen.

De voorzitter vraagt of het college tijdens het debat feitelijke onjuistheden heeft geconstateerd. Dit is niet het geval. De voorzitter constateert dat een motie is aangekondigd en dat het advies van de commissie is de informatienota over de UHS als bespreekstuk te agenderen voor de gemeenteraadsvergadering van 29 januari 2026

De vergadering wordt kort geschorst.

De voorzitter heropent de vergadering en heet wethouder Van Dam welkom.

6.2a 307726 Beslisnota Inwonerspas
6.2b 307726 Informatienota Opvolging aan aanbevelingen rekenkamerrapport armoede
De voorzitter introduceert de beslisnota voor de inwonerspas en de informatienota voor de opvolging aan de aanbevelingen vanuit het rekenkamerrapport armoede. Hij licht toe dat beide nota's in samenhang worden besproken en betrekking hebben op de effectiviteit van het armoedebeleid. In de beslisnota stelt het college voor de inwonerspas niet in te voeren en in

plaats daarvan in te zetten op de uitvoering, en het integrale plan, dat is opgesteld naar aanleiding van het rekenkamerrapport. Daarbij wordt ook vooruitgekeken naar een herziening van de huidige Kindregeling, met stappen die in 2026 aan de raad worden voorgelegd.
De informatienota geeft toelichting op dat integrale plan en op de manier waarop het college de aanbevelingen van de rekenkamer in 2026 en 2027 wil uitvoeren.

Eerste termijn
Mevrouw Peters-Vroom (VVD) licht toe dat de inwonerspas een betaalsysteem is waarop de gemeente geld kan storten om gezinnen in armoede te ondersteunen. Het college heeft onderbouwd de inwonerspas op dit moment niet in te voeren. Mevrouw Peters-Vroom licht toe dat de argumenten hiervoor uitvoerig in haar fractie zijn besproken en dat de fractie de conclusie om op basis van deze argumenten de inwonerspas niet in te voeren, met het college deelt. Zij neemt de aanwezigen mee in de argumenten die belangrijk zijn voor de VVD-fractie. Ten eerste zijn de kosten voor de implementatie van het systeem hoog: € 100.000 in het eerste jaar en vervolgens € 55.000 per jaar, geld dat op deze manier niet naar de doelgroep gaat. De kosten zijn voor de VVD-fractie echter niet het belangrijkste argument. Niet alle inkomensregelingen kunnen op de inwonerspas worden geladen en daarnaast is de VVD-fractie van mening dat het gebruiksgemak voor de gebruikers onvoldoende is. Daarnaast is de VVD-fractie van mening dat de voor de regelingen beschikbare gelden ook uitgegeven moeten kunnen worden en een derde van de ondernemers in de gemeente Wijchen wil hieraan meewerken. De VVD-fractie wil en kan de ondernemers echter niets verplichten en dat slechts een derde van de ondernemers aan de inwonerspas wil meewerken is voor de VVD-fractie een gegeven. Mevrouw Peters-Vroom licht toe dat dit gegeven de doelgroep sterk beperkt bij het doen van aankopen van deze gelden. Tot slot geeft mevrouw Peters-Vroom aan dat landelijk gezien de inkomensondersteuning volop onderwerp van discussie is, die ook is gericht op de wijze waarop eenvoud en overzicht kunnen worden bewaakt. Haar fractie kan zich vinden in de beslisnota om de inwonerspas op dit moment niet in te voeren. Daarnaast juicht de fractie het in de beslisnota beschreven initiatief toe over het inschakelen van Stichting Leergeld als alternatief voor de bonnetjes in de huidige Kindregeling. De VVD-fractie ziet uit naar de herziening van de Kindregeling en wenst het college en de ambtenaren veel succes bij de verdere uitwerking van het integrale plan voor een effectief armoedebeleid.

De heer Van ’t Schip (Hart voor Wijchen) geeft aan dat zijn fractie het eens is met het besluit de inwonerspas op dit moment niet in te voeren. Zijn fractie is van mening dat de inwonerspas erg duur is. Daarnaast wil de fractie graag 1 pas voor alle ondersteuningsregelingen, omdat momenteel voor verschillende regelingen verschillende formulieren moeten worden ingevuld. Dit vindt de Hart voor Wijchen-fractie jammer. De Hart voor Wijchen-fractie is erg tevreden met de aanbeveling uit het rekenkamerrapport ten aanzien van het definiëren en invoeren van het integrale plan. Stichting Leergeld kan hierbij ondersteuning bieden. De Hart voor Wijchen-fractie vindt het grote aantal regelingen met de daarbij behorende bonnetjes niet wenselijk en is van mening dat het goed is dat het integrale plan hiervoor een oplossing biedt. Ook is de Hart voor Wijchen-fractie van mening dat de huidige Kindregeling moet worden aangepast, zodat de bonnetjes van deze regeling tot het verleden gaan behoren. De Hart voor Wijchen-fractie is het eens met de beslisnota en hoopt dat het integrale plan een goede uitwerking voor de gemeente Wijchen heeft.

Mevrouw Joosse-de Visser (CDA) bedankt de wethouder voor de beslissing over de inwonerspas, een proces dat 5 jaar in beslag heeft genomen. Zij licht toe dat een 5-jarenplan meestal een plan is waarin stap voor stap wordt toegewerkt naar het einddoel. Dit was met de inwonerspas niet het geval, de CDA-fractie is van mening dat dit proces ontaarde in een ‘moeras’. 5 jaar geleden vroeg de CDA-fractie de mogelijkheden voor de inwonerspas te onderzoeken en gedurende de afgelopen 10 jaar heeft de fractie herhaaldelijk gevraagd Stichting Leergeld in te schakelen voor de uitvoering van de Kindregeling. De CDA-fractie uit dan ook kritiek op het feit dat dit proces zo lang heeft geduurd. De CDA-fractie wenst daarom dat de gemeente werkt met

een visie. Sinds de Toeslagenaffaire is het algemeen bekend dat sommige mensen bang zijn gebruik te maken van overheidsgeld. Daarom is de CDA-fractie van mening dat de gemeente haast moet maken met het op een alternatieve manier bereiken en ondersteunen van mensen. Het rekenkamerrapport geeft aan dat de gemeente Wijchen meer kan doen op het gebied van armoede dan op dit moment het geval is. Daarnaast wenst de CDA-fractie dat de gemeente werkt met urgentie en is daarbij van mening dat 5 en 10 jaar uittrekken voor het respectievelijk nemen van een beslissing over de inwonerspas en het inschakelen van Stichting Leergeld te lang is. Ook wenst de fractie dat de gemeente werkt vanuit solidariteit. Hoewel de gemeente ongetwijfeld goede redenen heeft voor 'het moeras van de inwonerspas', maar als de gemeente echt solidair wil zijn, moet de gemeente van de CDA-fractie sneller stappen zetten en met antwoorden komen. Desondanks is de fractie van mening dat, vanwege de forse overheadkosten, de inwonerspas geen geschikt instrument is. Daarnaast is de CDA-fractie het van harte eens met de opvolgingen van de aanbevelingen: meer inzicht, meer maatwerk en meer samenwerking. De vraag is echter waarom nog een jaar moet worden gewacht met de beoordeling van het minimabudget en de gelijktrekking van inkomensgrenzen ook in de gemeente Wijchen in te voeren. Wat de CDA-fractie betreft wordt dit vervroegd naar uiterlijk Q4 2026 en mag de gemeente Wijchen hiermee voorop lopen op andere gemeentes in Nederland.

De heer Burgers (PvdA) licht toe dat de PvdA-fractie staat voor een armoedebeleid dat eenvoudig, toegankelijk en menselijk is. Een beleid dat niet uitgaat van systemen, formulieren en verantwoording achteraf, maar van mensen en hun dagelijks realiteit. Juist daarom pleit de PvdA-fractie voor de invoering van de inwonerspas als eerste concrete stap; niet als einddoel, maar als fundament voor een breder en beter armoedebeleid. Het college vindt echter dat de inwonerspas te duur is, maar de PvdA-fractie is van mening dat geld dat niet voor de doelgroep wordt benut zijn doel niet bereikt. Op dit moment ligt het bereik van regelingen als de Kindregeling op ongeveer 80%. Dit betekent dat de gemeente 350 gezinnen niet of onvoldoende bereikt. In de beslisnota schrijft het college dat het bereik hoog is, maar zegt later dat de gemeente geen zicht heeft op de inwoners die geen gebruik maken van een regeling. De vraag van de PvdA-fractie aan het college is dan ook hoe het college kan weten wat het daadwerkelijke bereik is. De heer Burgers licht toe dat bijna 1 op de 5 gezinnen die recht hebben op ondersteuning, hiervan geen gebruik maakt. Zijn fractie is van mening dat, wanneer de inwonerspas bijdraagt aan het vergroten van het bereik, niet kan worden gesproken van extra kosten maar van een investering in effectiviteit. Meer gebruik van ondersteuning betekent dat bestaand geld terecht komt bij de gezinnen die het hard nodig hebben. Daarnaast geeft de heer Burgers aan dat een inwonerspas de dienstverlening aantoonbaar eenvoudiger maakt: minder aanvragen, minder verschillende loketten, minder bonnetjes en vooral minder schaamte. Ook dit komt duidelijk in het rekenkamerrapport naar voren. Het moeten verantwoorden van uitgaven met bonnetjes wordt door inwoners ervaren als belastend en vernederend. Een inwonerspas normaliseert ondersteuning: geen uitzonderingspositie, geen ingewikkelde uitleg. 1 herkenbaar en laagdrempelig instrument, dat is wat de PvdA-fractie verstaat onder klantvriendelijke dienstverlening. De heer Burgers geeft aan dat het argument dat landelijke ontwikkelingen de inwonerspas mogelijk overbodig maken, zijn fractie niet overtuigt.
De PvdA-fractie is van mening dat de landelijke plannen onzeker zijn, een lange doorlooptijd kennen en het huidige probleem van het niet- gebruiken van ondersteuning niet oplost. De PvdA-fractie vindt dat men juist lokaal de verantwoordelijkheid heeft en de mogelijkheid op dit moment stappen te zetten. Wachten op een besluit van de landelijke politiek betekent volgens de PvdA-fractie gezinnen laten wachten die momenteel ondersteuning missen. Ook deelt de fractie het argument dat de inwonerspas keuzevrijheid beperkt niet. Voor veel gezinnen betekent de inwonerspas juist rust en overzicht: het geld is beschikbaar, het doel is duidelijk en de burger heeft achteraf geen angst fouten te hebben gemaakt. De PvdA-fractie voorziet dat de inwonerspas juist het vertrouwen tussen overheid en inwoners vergroot. Dit vertrouwen is volgens de fractie cruciaal. De PvdA-fractie staat kritisch tegenover het integrale armoedebeleid. De fractie is van mening dat het plan tekortschiet waar het er echt toe doet: het structureel

aanpakken van de onderliggende oorzaken van armoede. Tijdens de vergadering over de begroting van 2026 heeft de PvdA-fractie samen met andere partijen een motie ingediend waarin de partijen expliciet oproepen tot een fundamentele aanpak. De heer Burgers licht toe dat armoede niet alleen een financieel probleem is, maar ook sociale uitsluiting en een gebrek aan netwerk, perspectief en grip op het leven met zich meebrengt. De fractie is van mening dat juist hier de sleutel ligt voor duurzame verandering. De rekenkamer zegt hierover heel duidelijk: 'geef consulenten en medewerkers van sociale wijkteams meer beleidsruimte zodat zij maatwerk kunnen leveren en gericht kunnen werken aan het aanpakken van de onderliggende oorzaken van armoede. In het integrale plan wordt dit echter summier uitgewerkt. De PvdA-fractie is van mening dat de gemeente Wijchen zich actiever en diepgaander kan inzetten bij het bieden van ondersteuning bij armoede. In de gemeente Wijchen gaat het om circa 1.800 huishoudens waarbij sprake is van een sociaal minimum tot 120% en bij 2.300 huishoudens van een sociaal minimum tot 130%. Dit vraagt om ambitie en de inwonerspas kan daarbij een startpunt zijn: eenvoud aan de voorkant, eenvoud voor wat betreft de uitvoering en ruimte voor maatwerk. Dit is dan ook de weg die de PvdA-fractie wil inslaan: meer preventie en meer perspectief. De PvdA-fractie is van mening dat het armoedebeleid van de gemeente Wijchen beter kan en beter moet.

Mevrouw Beeke (D66) geeft aan dat haar fractie de voorgenomen besluiten, vanuit het sociaalliberaal denken, beschouwt als een mooie basis voor het kunnen bieden van een handreiking voor mensen met een inkomen op of onder het sociaal minimum. De fractie pleit voor het afschaffen van de bonnetjes en het uitstralen van vertrouwen aan de kwetsbare groep inwoners in de gemeente. De D66-fractie wil mensen helpen die hulp nodig hebben, maar ook keuzevrijheid bieden wanneer zij geen gebruik willen maken van de regelingen.
De voorgenomen besluiten dragen bij aan de toegankelijkheid van de regelingen voor de mensen die hiervan gebruik willen maken. De administratieve last wordt hiermee beperkt en voor iedereen wordt in begrijpbare taal uitgelegd hoe gebruik kan worden gemaakt van de regelingen. Mevrouw Beeke geeft aan dat het college hiervoor in 2022 een goed voorstel heeft geschreven. De D66-fractie vindt het een goed idee als de gemeente momenteel al vanuit 1 centraal loket de inwoners van dienst kan zijn. Mevrouw Beeke licht toe dat het college begin 2022 het voornemen had de gemeenteraad in Q3 van dat jaar te informeren over de inwonerspas. In 2024 werd het rekenkameronderzoek naar de effectiviteit van het armoedebeleid aangekondigd, wat invloed kon hebben op de inwonerspas. Daarom werd het onderzoek naar de mogelijkheden voor de inwonerspas en de invoering daarvan uitgesteld.
Nu de gemeente beschikt over de aanbevelingen van de rekenkamer, gaat de gemeente verder onderzoek doen naar alternatieve mogelijkheden. Mevrouw Beeke geeft aan dat het grootste deel van de jeugd dat destijds in armoede leefde inmiddels ouder is dan 18 jaar. De verkiezingen staan voor de deur en de gemeente heeft nog geen concrete plannen uitgewerkt. Het Adviesorgaan Sociaal Domein geeft aan dat eerst nader onderzoek moet worden gedaan naar de alternatieven voor de werkwijze bij de uitvoering van het armoedebeleid. Zodra deze alternatieven in kaart zijn gebracht, kan het Adviesorgaan een gedegen advies geven.
De ambitie vanuit het coalitieakkoord was dat de gemeente in het armoede- en minimabeleid extra aandacht houdt voor Kindregelingen. De D66-fractie is van mening dat deze ambities minimaal zijn, de doelstellingen daardoor inmiddels zijn bereikt en dat meer ambities richting de komende verkiezingen zeker geen kwaad kunnen. Daarnaast licht mevrouw Beeke toe dat het vraagstuk rondom het inschakelen van Stichting Leergeld in Q2 van 2026 opnieuw binnen de gemeenteraad wordt besproken. Stichting Leergeld bestaat echter al sinds 1996 en een groot aantal gemeentes in Nederland maakt al op een zeer positieve wijze gebruik van de hulp van de stichting. De D66-fractie vraagt zich dan ook af waarom de beslissingen binnen de gemeente zo lang op zich laten wachten en maakt zich ernstige zorgen of van uitstel geen afstel komt.

Mevrouw Goudriaan (GroenLinks) spreekt waardering uit voor de adviezen van de rekenkamer. Haar fractie is van mening dat het plan veelomvattend is en acties bevat die elkaar aanvullen en over het algemeen concreet zijn. De fractie vindt het een goede beslissing van

de agendacommissie om de beslisnota over de inwonerspas in samenhang te bespreken met de informatienota over de opvolging van de adviezen van het rekenkamerrapport.
Mevrouw Goudriaan constateert dat het in samenhang bespreken van de nota's voor het Adviesorgaan Sociaal Domein niet mogelijk was, omdat het Adviesorgaan slechts kort voorafgaand aan deze commissievergadering de beslisnota heeft ontvangen. De vraag van de GroenLinks-fractie aan de wethouder is of dit de juiste werkwijze is, omdat de samenhang tussen de nota's een duidelijke meerwaarde heeft voor het orgaan. De GroenLinks-fractie begrijpt de duidelijk en weloverwogen boodschap dat de invoering en het onderhoud van de inwonerspas op dit moment veel meer nadelen dan voordelen kent. De fractie is van mening dat, wanneer de gemeenteraad en de coalitie in het verleden niet voor de duurste variant van de inwonerspas hadden gekozen en de gemeente de acties vanuit het rekenkamerrapport eerder had uitgevoerd, de inwonerspas mogelijk al was ingevoerd. Gezien alle huidige ontwikkelingen vraagt de GroenLinks-fractie zich dan ook af of de gemeente niet beter andere mogelijkheden kan overwegen, die tot een grotere bestaanszekerheid en minder stress leiden voor de mensen die in armoede leven, maar ook keuzevrijheid voor wat betreft uitgaven biedt. De GroenLinks-fractie is van mening dat de informatienota en het bijbehorende plan veel goede elementen bevat. Voorbeelden hiervan zijn het plan om in het armoedebeleid uit te gaan van 120% van het minimuminkomen (waardoor ook werkende mensen die in armoede leven hiervan gebruik kunnen maken), het vergroten van het bereik van de regelingen, de voorgestelde afschaffing van de bonnetjes, het organiseren van een jaarlijks gesprek over de dienstverlening met bijstandsgerechtigden en een budgetadviesgesprek met werkende armen. Een brede benadering van bestaanszekerheid is voor de GroenLinks-fractie echter het belangrijkst, die evenals de belangen van de collatie uitgaan van het centraalstellen van vertrouwen. De fractie vindt het van belang om met mensen in armoede in gesprek te gaan, hen serieus te nemen en zelf te laten beslissen wat het individu of het huishouden nodig heeft. Mevrouw Goudriaan vraagt of het college zich beseft dat armoedebeleid vaak wordt gemaakt door mensen die zelf niet in armoede leven. Tot slot geeft Mevrouw Goudriaan aan dat haar fractie de resultaten bij andere gemeentes afwacht.

Mevrouw Driessen-Slingerland (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat het goed is te zien dat het college voortvarend aan de slag is gegaan met de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport naar de effectiviteit van het armoedebeleid. Het plan bevat duidelijke acties gericht op het bereiken van effectiviteit en zet in op meer samenwerking met partners.
De Kernachtig Wijchen-fractie onderschrijft het uitgangspunt dat armoede meer inhoudt dan een gebrek aan geld. Het gaat om perspectief en deelname aan de samenleving.
Mevrouw Driessen-Slingerland licht toe dat armoedebeleid complex is. Inwoners moeten hun weg vinden in systemen die ingewikkeld kunnen zijn, terwijl schaamte, stress of eerdere ervaringen een drempel kunnen vormen voor het vragen van hulp.
De Kernachtig Wijchen-fractie ziet dit besef terug in het plan. Tegelijkertijd is de fractie van mening dat in het plan terecht wordt benoemd dat regelingen vaak tijdelijk lucht geven, maar onderliggende problemen niet altijd oplossen. Daarom vindt de Kernachtig Wijchen-fractie het belangrijk te kijken wat mensen nodig hebben, om hun situatie te verbeteren. Dit vraagt niet alleen om inkomen, maar ook om basisvaardigheden zoals het kunnen vinden van informatie en deze informatie kunnen begrijpen en toepassen. De Kernachtig Wijchen-fractie vindt het belangrijk dat aandacht hiervoor structureel onderdeel blijft van de uitvoering van het armoedebeleid. De Kernachtig Wijchen-fractie is blij dat de financiële hulpkaart blijft bestaan, naast de herintroductie van de voorzieningenwijzer. Dit helpt te voorkomen dat inwoners verdwalen en is van grote waarde voor mensen die digitaal minder vaardig zijn. De fractie is van mening dat het plan veel losse acties bevat, maar geeft aan het grotere geheel te missen. De vraag is bijvoorbeeld wanneer een actie is geslaagd, wanneer de gemeente kan weten of het armoedebeleid ook echt werkt en wanneer het plan wordt geëvalueerd, zodat deze evaluatie kan worden gebruikt voor het nieuwe armoedebeleid van 2027. Voor de perspectiefnota moet de gemeente tijdig keuzes maken en integrale afwegingen kunnen maken. De vraag van de Kernachtig Wijchen-fractie aan de wethouder is dan ook of bepaalde acties, indien mogelijk,

eerder kunnen worden uitgevoerd. De gemeente krijgt hiermee tijdig zicht op de kosten en kan tijdig evalueren of het armoedebeleid het juiste effect heeft.
Over de beslisnota ten behoeve van de inwonerspas geeft mevrouw Driessen-Slingerland aan dat haar fractie het voorstel steunt de inwonerspas op dit moment niet in te voeren. De kosten zijn hoog, het bereik onzeker en landelijke ontwikkelingen wijzen op vereenvoudiging van inkomensondersteuning. De fractie stelt voor het geld en de energie in te zetten voor het plan dat nu voorligt. De Kernachtig Wijchen-fractie staat positief tegenover het plan en beschouwt dit als stevige basis voor een effectief armoedebeleid.

De vergadering wordt kort geschorst, zodat het college de antwoorden op de gestelde vragen kan voorbereiden.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft wethouder Van Dam het woord.

Wethouder Van Dam licht toe dat armoede mensen raakt. Dit gaat niet alleen over geld, maar ook over stress, schaamte en het gevoel geen deel te kunnen nemen aan de samenleving, kinderen die niet vanzelfsprekend een sport kunnen beoefenen, gezinnen die maandelijks de eindjes aan elkaar moeten knopen en inwoners die net buiten de regelingen vallen, maar wel degelijk kwetsbaar zijn. De gemeente Wijchen heeft 1 gedeelde wens: kinderen, gezinnen en inwoners in armoede laten meedoen. Op de vraag over waarom nog 1 jaar wachten met het vaststellen van 1 minimabudget van de CDA-fractie antwoordt wethouder Van Dam dat de volgorde en het tempo van de acties van de gemeente het resultaat zijn van een bewuste afweging. Het college start met de acties die vanuit het rekenkamerrapport het meest urgent zijn en zo snel mogelijk bijdragen aan verbetering voor inwoners, zoals toegankelijkheid, eenvoud en bovenal de menselijke maat. Op deze wijze brengt de gemeente snel verbeteringen aan waar het kan en bereidt de gemeente de acties zorgvuldig voor waar het moet. Tegelijkertijd bekijkt het college wat realistisch en verantwoord uitvoerbaar is. Sommige verbeteringen vragen nu eenmaal meer tijd, samenwerking of afstemming. Wethouder Van Dam heeft begrip voor de wens snel inzicht te verkrijgen in de effecten en de financiële gevolgen van het armoedebeleid. Het college deelt deze wens en daarom kiest de gemeente voor een zeer ambitieus tempo, zonder de zorgvuldigheid uit het oog te verliezen. Daar waar versnelling mogelijk is zonder in te leveren op kwaliteit, doet het college dit. Dit geldt ook voor het opzetten van een centrale loketfunctie en het minimabudget. Op de oproep van de D66-fractie antwoordt wethouder Van Dam dat gezien het integrale plan er zeker geen afstel komt. Het armoedebeleid heeft voor de gemeente Wijchen de hoogste prioriteit. Op de vraag van de PvdA-fractie reageert wethouder Van Dam dat de gemeente niet hoeft te wachten op landelijke besluiten. Hoewel de gemeente de landelijke ontwikkelingen monitort, neemt de gemeente de eigen regie in handen. -De wethouder licht toe dat bereik en niet-gebruik maken van regelingen twee verschillende dingen zijn. Op basis van data van het CBS[5] en eigen data van de gemeente, heeft het college inzicht in de grootte van de doelgroep. Het college weet echter niet welke mensen niet worden bereikt. Het integrale plan wil de gemeente Wijchen juist inzetten voor het vergroten van het bereik. Dit doet de gemeente door het armoedebeleid klantvriendelijker te maken, drempels zoveel mogelijk weg te nemen, juist in gesprek te gaan met de mensen en te proberen zo dicht mogelijk bij de mensen te komen. Het college deelt geheel de ambitie van de PvdA-fractie niet af te wachten, maar door te pakken met bijvoorbeeld het afschaffen van de bonnetjes en het klantvriendelijker maken van de dienstverlening. Ook deelt het college de ambitie van de PvdA-fractie het proces voor de inwoners zo gemakkelijk mogelijk te maken.
Op de vraag van de CDA-fractie waarom het 10 jaar duurt voordat de gemeente Stichting Leergeld inschakelt, antwoordt wethouder Van Dam dat het college graag vooruit wil blijven kijken en nu stappen wil zetten. De gemeente gaat dan ook binnen afzienbare tijd met Stichting Leergeld in gesprek, om het voor de inwoners van de gemeente Wijchen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Op de vraag van de GroenLinks-fractie antwoordt de wethouder dat het Adviesorgaan Sociaal Domein het integrale plan en de beslisnota voor de inwonerspas

[5] Centraal Bureau voor de Statistiek

reeds op een eerder moment heeft ontvangen. Juist op basis van deze eerdere beslisnota heeft het college de beslisnota aangescherpt. Deze aangescherpte versie is beschikbaar gesteld voor de commissievergadering. Het college is erg blij met de input van het Adviesorgaan Sociaal Domein, dat ook echt tot resultaat heeft geleid. Wethouder Van Dam bedankt het Adviesorgaan voor de input. Daarnaast heeft de gemeente een ervaringsdeskundige ingeschakeld, die in gesprek gaat met de doelgroep.

Tweede termijn
Mevrouw Peters-Vroom (VVD) geeft aan dat de VVD-fractie van mening is dat alle inwoners aan de samenleving moeten kunnen deelnemen. Snel inzicht verkrijgen in de cijfers helpt daarbij, maar de VVD-fractie roept het college op de zorgvuldigheid te bewaken. Mevrouw Peters-Vroom heeft begrip voor zorg van de CDA-fractie of van uitstel geen afstel komt, maar is blij te horen dat de gemeente zelf de regie in handen neemt. Haar fractie heeft er dan ook vertrouwen in dat de juiste stukken worden gedeeld en de gemeente doorpakt op dit dossier op een acceptabel en verantwoord tempo. Daarnaast is de VVD-fractie verheugd te horen dat de gemeente een ervaringsdeskundige heeft ingeschakeld voor het toetsen van het armoedebeleid, wat het plan voor de VVD-fractie heeft opgehelderd.

De heer Van 't Schip (Hart voor Wijchen) geeft aan vaak signalen op te vangen dat het verstrekken van een som geld de armoedeproblematiek oplost. Zijn fractie is van mening dat het helpt mensen die in armoede leven te ontzorgen. Met ontzorgen bedoelt de fractie dat de mensen ook echt worden geholpen, bijvoorbeeld door het aanbieden van middelen en diensten zoals hulp bij het invullen van formulieren en het aanvragen van regelingen. De Hart voor Wijchen-fractie is van mening dat het armoedebeleid de mensen vooruit moet helpen, maar niet tegen moet werken. Hierbij is het volgens de fractie van belang dat de gemeente voldoende reactief te werk gaat wanneer een actie niet de gewenste uitwerking heeft. De Hart voor Wijchen-fractie is van mening dat de gemeente moet focussen op de continuïteit van de inkomens. Dit houdt in dat de inwoners vertrouwen in de gemeente moeten hebben, maar dat de gemeente ook goed bereikbaar moet zijn en hulp en advies kan bieden. Het belangrijkst daarbij vindt de fractie dat mensen niet blijvend in armoede leven. De heer Van 't Schip geeft aan dat de gemeente Wijchen hulp moet bieden bij arbeids(re)integratie. Opleidingen zijn hierbij van groot belang. Daarnaast is de Hart voor Wijchen-fractie van mening dat het goed is als ook bij Stichting Leergeld 1 centrale loketfunctie kan worden ingericht.

Mevrouw Joosse-de Visser (CDA) geeft aan dat preventie het beste resultaat oplevert. Zij licht toe dat armoede doorwerkt van generatie op generatie en haar fractie is van mening dat de gemeente deze doorwerking moet kunnen beëindigen. Dit betekent dat de gemeente alles op alles moet zetten om de doelgroep te bereiken. Wat de CDA-fractie betreft, kan dit bereik worden verbeterd, wat ook blijkt ook uit het rapport van de rekenkamer. Hoewel wethouder Van Dam heeft aangegeven dat het plan zeer ambitieus is, is de ambitie een onderwerp waarover de fractie zich nog wil buigen en met andere partijen over van gedachten wil wisselen.
De CDA-fractie vermoedt dat het proces op sommige punten kan worden versneld, zonder de zorgvuldigheid uit het oog te verliezen. De CDA-fractie overweegt een motie op te stellen.

De heer Burgers (PvdA) geeft aan zich niet in alle antwoorden te kunnen vinden. Hij is van mening dat sprake is van enkele 'dooddoeners'. Voor zijn fractie is het met name van belang wie wil investeren, maar ook hoeveel men wil investeren in de ontwikkeling van het armoedebeleid van de gemeente Wijchen. Het valt de heer Burgers op dat het college in de beslisnota over de inwonerspas niet ingaat op de voordelen. De PvdA-fractie had liever gezien dat in de beslisnota de voor- en nadelen van de inwonerspas tegen elkaar werden afgewogen, waarmee de gemeente een gedegen beslissing kan nemen. Mevrouw Joosse-de Visser (CDA) vraagt of de PvdA-fractie voornemens is tegen de beslisnota over de inwonerspas te stemmen. De heer Burgers antwoordt dit eerst binnen de fractie te willen bespreken en op dit moment geen reden te zien voor de beslisnota te stemmen. Ten behoeve van het integrale plan voor een effectief armoedebeleid herinnert de heer Burgers de aanwezigen aan een eerdere motie van de

PvdA-fractie en een aantal andere fracties betreffende de begroting, waarin de fracties om verdieping vroegen. In deze motie vroegen de partijen te onderzoeken hoe het huidige armoedebeleid meer ruimte kan bieden voor maatwerk en de vrije bestedingsruimte van uitvoerende medewerkers. Ook is gevraagd in dit onderzoek nadrukkelijk aandacht te besteden aan de definitie van armoede en de gemeente tijdig te informeren. Het college gaf destijds echter aan te willen wachten op het integrale plan voor een efficiënt armoedebeleid. Over de oproep van de Hart voor Wijchen-fractie over het inrichten van 1 centrale loketfunctie bij Stichting Leergeld is de PvdA-fractie van mening dat een extra sociale loketfunctie niet bijdraagt aan eenvoud en overzichtelijkheid. De fractie vindt dat de gemeente een keuze moet durven maken en moet durven investeren. Mevrouw Peters-Vroom (VVD) geeft aan het standpunt van de PvdA-fractie niet te begrijpen. Enerzijds wil de PvdA-fractie het proces voor het aanvragen van armoederegelingen niet te ingewikkeld maken, maar anderzijds de inwonerspas wel invoeren. De VVD-fractie is van mening dat het invoeren van de inwonerspas juist meer complexiteit tot gevolg heeft. Mevrouw Peters-Vroom vraagt de PvdA-fractie naar de zienswijze hierover. De heer Burgers licht toe de inwonerspas te beschouwen als een fundament waarop de gemeente het armoedebeleid verder kan uitbouwen. De PvdA-fractie is van mening dat, wanneer de gemeente de inwonerspas op de juiste wijze implementeert, de invoering bijdraagt aan de eenvoud, het wegnemen van schaamte, een klantvriendelijkere dienstverlening en het vergroten van het bereik. Mevrouw Joosse-de Visser vraagt of zij uit het betoog van de heer Burgers kan opmaken dat de PvdA-fractie het door het college uitgevoerde onderzoek niet vertrouwt of van mening is dat het onderzoek onvolledig is. De heer Burgers vraagt of de CDA-fractie in de beslisnota voordelen van de inwonerspas terugziet. De PvdA-fractie is van mening dat de beslisnota onvolledig is. Mevrouw Peters-Vroom vraagt of het besteden van extra tijd en het toevoegen van extra argumenten invloed kan hebben op de conclusie van de PvdA-fractie. De heer Burgers geeft aan een aantal voordelen van de invoering van de inwonerspas te zien, maar blijft van mening dat het college in de beslisnota en het integrale plan onvoldoende ingaat op de voordelen van de inwonerspas. De PvdA-fractie wil dat het college de voordelen deelt met de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad een gedegen beslissing over de inwonerspas kan nemen. De heer Burgers benadrukt dat armoede niet alleen gaat over geldgebrek en dat juist verdieping nodig is. Hij geeft aan na te denken over het opnieuw inbrengen van een eerder ingediende motie daarover.

Mevrouw Beeke (D66) constateert dat er nog geen concreet plan is. Haar fractie is van mening dat wanneer de gemeente de regie neemt, het ook belangrijk is dat er beslissingen worden genomen. Mevrouw Beeke merkt op dat van lang overwegen voortschrijdend inzicht wel afstel ontstaat. Het inschakelen van een ervaringsdeskundige om zo dicht mogelijk bij de inwoners te komen vindt de D66-fractie een heel mooie manier. Zowel andere gemeentes als Stichting Leergeld maken reeds gebruik van ervaringsdeskundigen en de D66-fractie is van mening dat de gemeente Wijchen kan leren van de ervaringen van andere gemeentes en de stichting en op die manier het proces kan versnellen. Armoede veroorzaakt trauma en trauma wordt doorgegeven aan de volgende generatie, wat uiteindelijk hogere kosten voor het gehele Sociale Domein tot gevolg heeft. De D66-fractie is het eens met de PvdA-fractie dat verdieping op verschillende gebieden van belang is. Het plan moet uitgroeien tot een compleet, integraal stuk omdat het verstrekken van geld alleen mensen niet uit de armoede tilt. Dit bleek ook uit de conclusie van de rekenkamer. Hoewel versnellen niet altijd zinvol is, is de D66-fractie van mening dat vertragen en nog meer onderzoek doen absoluut niet de goede weg is. De D66-fractie gaat graag mee met het voorstel van de CDA-fractie om te bekijken op welke manier het proces kan worden versneld en denkt graag mee met de motie van de CDA-fractie.

Mevrouw Goudriaan (GroenLinks) geeft aan dat haar fractie het onderzoek naar het instellen van 1 minimabudget, dat in 2027 plaatsvindt, graag naar voren wil halen. De GroenLinks-fractie is van mening dat het ‘maatschappelijk meedoen-budget’, zoals dit in de gemeente Wageningen wordt gehanteerd en die de gemeente Nijmegen momenteel invoert een heel goede manier is. Aan het begin van het traject vindt een adviesgesprek plaats, gedurende het traject wordt de

persoonlijke situatie op een rij gezet en krijgen inwoners advies over bijvoorbeeld beschikbare toeslagen. Een voordeel van het maatschappelijk meedoen-budget is dat de inwoners eigen regie krijgen. De heer Van ’t Schip (Hart voor Wijchen) vindt de opmerking van mevrouw Goudriaan interessant en vraagt of de GroenLinks-fractie heeft onderzocht welke rol of functie de personen hebben die de adviesgesprekken bij de inwoners thuis voeren.
Mevrouw Goudriaan licht toe dat de gemeente Wageningen extra ambtenaren heeft aangesteld die in andere gemeentes ervaring met armoedebestrijding hebben opgedaan. Ook heeft de gemeente Wageningen een informatieavond over het maatschappelijk meedoen-budget georganiseerd, waarbij 75 mensen aanwezig waren, en onder meer het eerste half jaar van het traject geëvalueerd. Mevrouw Goudriaan licht toe dat de gemeente Wageningen werkt met bedragen die door het Nibud worden ondersteund en dat ook een hoog-laagconstructie tot de mogelijkheden behoort. Het doel van de regeling van de gemeente Wageningen is het verstrekken van een bedrag dat de levenskwaliteit van mensen in armoede zo veel mogelijk verbetert. De inwoners van de gemeente Wageningen kunnen zelfstandig en samen met de ambtenaren bekijken wat nodig is. De heer Van ’t Schip vraagt of dergelijke regelingen al eens zijn geëvalueerd, wat het startpunt van de regeling was en welke doelen na afloop van een eventuele evaluatie zijn bereikt. Mevrouw Goudriaan bevestigt dat de regeling inderdaad is geëvalueerd met de inwoners die daarvan gebruik maken. Na afloop van de evaluatie is de regeling van de gemeente Wageningen op enkele punten aangepast.

Mevrouw Driessen-Slingerland (Kernachtig Wijchen) constateert dat, naast de CDA-fractie, ook andere fracties aangeven te willen bekijken of versnelling van het proces mogelijk is. Wethouder Van Dam heeft aangegeven dat de gekozen acties wel degelijk op een logische wijze zijn opgebouwd, maar hierover heeft de Kernachtig Wijchen-fractie twijfels.
De Kernachtig Wijchen-fractie voorziet dat, wanneer de gemeente Wijchen kiest voor een maatschappelijk meedoen-budget, dit inhoudt dat regelingen worden samengevoegd en dit veel juridische lasten met zich meebrengt. De Kernachtig Wijchen-fractie is bereid mee te denken over een dergelijke regeling, maar is van mening dat een gedegen onderzoek vooraf in dat geval van groot belang is. De heer Burgers (PvdA) refereert aan de eerdere motie over de begroting en vraagt hoe de Kernachtig Wijchen-fractie aankijkt tegen het destijds niet inbrengen van de motie en hoe de Kernachtig Wijchen-fractie aankijkt tegen de motie zelf.
Mevrouw Driessen-Slingerland geeft aan dat de Kernachtig Wijchen-fractie destijds al van mening was dat er ruimte was voor het hanteren van een menselijke maat. Zij geeft aan in het plan terug te lezen dat een van de acties die de gemeente Wijchen momenteel inzet, wel degelijk wordt ingezet voor het verkrijgen van data waarop de gemeente beleid kan formuleren.
De heer Burgers benadrukt nogmaals dat de PvdA-fractie in de eerdere motie over de begroting heeft gevraagd te onderzoeken op welke wijze de gemeente aandacht kan besteden aan de brede definitie van armoede en deze definitie verder uit te diepen. Na deze verwoording vraagt de heer Burgers nogmaals hoe de Kernachtig Wijchen-fractie aankijkt tegen deze eerdere motie.
Mevrouw Driessen-Slingerland geeft aan niet anders tegen de motie aan te kijken dan de Kernachtig Wijchen-fractie destijds heeft aangeven. Mocht de PvdA-fractie overwegen de eerdere motie opnieuw in te dienen, dan weegt de Kernachtig Wijchen-fractie deze wederom af tegen het voorliggende integrale plan voor een effectief armoedebeleid. De Kernachtig Wijchen-fractie is van mening dat het huidige integrale plan acties bevat die momenteel worden ingezet, die op de juiste manier richting geven aan de aanbevelingen vanuit het rekenkamerrapport.

De voorzitter vraagt of het college feitelijke onjuistheden heeft geconstateerd. Dit is niet het geval. Hij constateert dat een motie is aangekondigd en het advies van de commissie is dan ook de beslisnota voor de inwonerspas en de informatienota ten behoeve van het integrale plan voor een effectief armoedebeleid te agenderen voor de commissievergadering van 29 januari 2026.

7. Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun deelname aan de discussie en de geïnteresseerden op de publieke tribune voor hun aandacht. Hij wenst iedereen een fijne avond en sluit de commissievergadering.